

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПОЛІТИЧНІ ЕЛІТИ ТА ПОЛІТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО»**

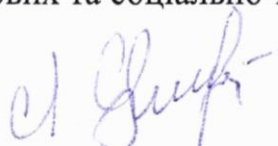
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	28 Публічне управління та адміністрування
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	281 Публічне управління та адміністрування
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Другий (магістерський)
ФАКУЛЬТЕТ	Економічний

Політичні еліти та політичне лідерство. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти економічного факультету за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування, другий (магістерський) рівень вищої освіти / Укладач Л. М. Мельник. Біла Церква: БНАУ, 2021. 19 с.

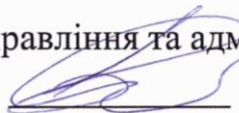
Розробник: Л. М. Мельник, канд. політ. наук, доцент.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри теоретико-правових та соціально-гуманітарних дисциплін (Протокол №1 від 27.08.2021 р.)

Завідувач кафедри теоретико-правових та соціально-гуманітарних дисциплін доцент

Л. Мельник

Гарант ОП «Публічне управління та адміністрування»
д-р екон. наук, професор Т.В. Сокольська

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету
(Протокол № 1 від 30.08.2021 р.)

Голова науково-методичної комісії
д-р екон. наук, професор І.М. Паска

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОЛІТИЧНІ ЕЛІТИ ТА ПОЛІТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО»	7
5. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	9
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	10
6.1. Лекції	10
6.2. Практичні заняття	11
6.3. Самостійна робота	12
6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань	13
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	14
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	14
9. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	15
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	15
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	17
12 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	17

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2021–2022 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Політичні еліти та політичне лідерство» для денної форми навчання виділено 90 академічних годин (3 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 32 години (лекції – 16, практичні заняття – 16), самостійна робота студентів – 58 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»	Вибіркова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»	1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання відповідно до рекомендованого списку		<i>Семестр</i>	
		2-й	2-й
Загальна кількість академічних годин – 90		<i>Лекції</i>	
		16 год	4 год
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,6	Другий (магістерський) рівень вищої освіти	<i>Практичні</i>	
		16 год	4 год
		<i>Самостійна робота</i>	
		58 год	82 год.
		Підсумковий контроль: залік	

Метою навчальної дисципліни «Політичні еліти та політичне лідерство» є оволодіння теоретичними знаннями та набуття практичних вмінь щодо формування і розвитку політичного лідерства та використання на практиці навичок управлінської та політичної діяльності.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Вибіркова навчальна дисципліна «Політичні еліти та політичне лідерство» базується на знаннях таких дисциплін, як «Лідерство та командотворення», «Публічна політика», вивчених за ОПП бакалаврського рівня.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ

Символ результатів навчання та компетентностей за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» відповідно до освітньої - професійної програми	Результати навчання з дисципліни «Політичні еліти та політичне лідерство»
РН 01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень. <i>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</i> <i>ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо.</i> <i>ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.</i> <i>СК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.</i> <i>СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери</i> <i>СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції</i>	РН 1.1. Здатність оперувати знаннями про природу політичного лідерства та еліт, принципи і шляхи формування, які є підґрунтям професійного вирішення проблеми підвищення ефективності суспільно-політичного управління, і користуватись категоріальним апаратом політичної елітології; РН 1.2. Визначати характерні риси та функції політичної еліти та політичного лідерства; – аналізувати специфіку формування політичної еліти і політичних лідерів в Україні.
РН 08. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм. <i>ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо.</i> <i>ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.</i> <i>СК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.</i> <i>СК05. Здатність представляти органи</i>	РН 8.1. Здійснювати аналіз специфіки вітчизняного політичного лідерства та функціонування еліт з подальшим виробленням пропозицій щодо поліпшення та демократизації своєрідних ліфтів для оновлення відповідних верств в Україні РН 8.2. Засвоїти і уміти використовувати сучасні вимоги до національних цінностей, особистих і морально-етичних якостей, соціальної відповідальності і комунікації еліти, як погляд на національний стандарт якості політично-управлінської еліти;

<i>публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.</i>	
РН 10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності. <i>ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.</i> <i>СК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.</i> <i>СК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.</i>	РН 10.1. Орієнтуватися в проблемах реалізації функцій політичною елітою та політичними лідерами, аналізувати умови підвищення ефективності їх реалізації РН 10.2. Оволодіти навичками прогнозування розвитку суспільно-політичних процесів на підставі аналізу суб'єктів центрального і регіонального політичного управління

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОЛІТИЧНІ ЕЛІТИ ТА ПОЛІТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО»

Змістовий модуль .1. Теоретичні засади та практичне вираження політичних еліт

1.1. Сутність та структура політичної еліти.

Підходи до поняття «еліта». Якісні показники еліти: елітарність та елітність. Ознаки політичної еліти: за рівнем владних повноважень та соціально-політичного статусу (власне еліта, контреліта); за рівнем компетенції (вища; загальнодержавна; середня, регіональна (обласна, крайова, республіканська), місцева, муніципальна (міська, районна); за стилем, формами і методами правління: еліта-лис еліта-левів; за характером висловлення інтересів: професійна, демографічна, етнічна, релігійна, за результатами діяльності – еліта конструктивна, псевдоеліта, антиеліта; за технологіями формування: закрита і відкрита; за структурою: моноцентрична і поліцентрична еліти; за ціннісними пріоритетами: традиційні, модернізаційні і постмодернізаційні; за типом правління: тоталітарна, ліберальна, домінантна, демократична. Феномен опозиційної політичної еліти. Регіональна політична еліта.

1.2. Класичні та сучасні теорії політичних еліт.

Формування елітних груп в Стародавній Греції та Стародавньому Римі Особливості формування середньовічної еліти – європейського рицарства. Формування дворянства та його вплив на політичні процеси в Європі. Концепція політичної влади сильної ініціативної меншості Н. Макіавеллі («Володар»). Концепції елітизму першої половини ХХ століття в роботах В. Парето, Г. Моски та Р. Міхельса. «Макіавеллістська школа». Доктрина «політичного класу» Г. Моски. Концепція олігархії Р. Міхельса. Концепції еліт в сучасній політичній науці. Ціннісні теорії. Теорії демократичного елітизму. Функціональні теорії (концепції плюралізму еліт). Ліволіберальні теорії. Концепції еліт 70-80-років ХХ ст. (Р. Даль і Р. Арон. Мерітократичний підхід К. Мангейма, технократичний А. Богданова, Т. Веблена), організаційно-управлінський підхід Дж. Бернхейма, Д. Белла, А. Гоулднера.

1.3. Політична еліта України

Проблема дослідження історичної спадковості української еліти. Ідеї національної еліти в 2 пол XIX-XX ст. Правляча еліта сучасної України, її сутнісні ознаки, ідеологічні складові та ефективність функціонування. Еліта влади та еліта впливу. Функції бюрократичної, ідеологічної та комунікативної складових національної політичної еліти. Взаємозв'язок та взаємодія політичної еліти з іншими складовими національної еліти. Роль наукової та мистецької еліти у становленні незалежної української держави. Бізнес еліта, її вплив на політичні процеси та політичну культуру суспільства. Регіональні політичні еліти в Україні, особливості їх складу та впливу на стратегію розвитку держави та суспільства. Системна та антисистемна опозиційна політична еліта. Функції та методи діяльності опозиційної еліти. Проевропейська та промосковська елітні групи, їх співвідношення та рівень підтримки суспільством. Актуальні проблеми циркуляції та оновлення української

політичної еліти, її консолідації у вирішенні внутрішніх та зовнішніх проблем та завдань.

1.4. Цінності та політична відповідальність політико-управлінської еліти України

Національні цінності та національна ідея. Поняття політичної відповідальності. Політика і мораль. Ціннісний зміст відповідальності політичної еліти.

Змістовий модуль 2 Особливості політичного лідерства

2.1 Інститут політичного лідерства

Зміст поняття «Політичний лідер». Ознаки лідера: біологічні, психологічні, потяг до влади, джерела керівництва, політична активність, ставлення до власної компетенції. Інститут лідерства як ієрархічний спосіб організації політичного життя суспільства. Основні сучасні теорії: «теорія рис», «ситуаційна теорія», психологічна концепція лідерства. Класичні теорії політичного лідерства З. Фрейда, Г. Леборна, Е. Фромма та Т. Адорно. Лідери трьох рівнів: лідер малої групи («діловий» лідер, «інтелектуальний» лідер і «лідер спілкування»); лідер суспільного руху, організації, партії; політичний лідер.

2.2. Типологія політичного лідерства

Типологія лідерства за М. Вебером. Три типи лідерства за М. Вебером. Сучасні уявлення про структуру харизми лідера та етапи харизматичного циклу (створення політичної харизми, підтримка і розгортання, рутинізація та елімінація харизми). Порівняння „іконного” і харизматичного лідерства. Типологія лідерства, за стилем політики Г. Лассуелла: лідери-адміністратори, агітатори, теоретики. Типологія політичного лідерства Є. Вятра за психологічними рисами і типами поведінки політичних лідерів. Типологія політичних лідерів Маргарет Херманн.

2.3. Політичний імідж у розвитку політичного лідерства

Поняття та різновиди політичного іміджу (онтологічний, антропологічний, ціннісний, етичний). Сучасні підходи до визначення проблеми іміджу політичного лідерства. Групи складових іміджу політика (персональні, соціальні, символічні характеристики). Позитивні та негативні риси політичного іміджу лідера, механізми його формування. Роль органів вищої влади, партійного інституту, ЗМІ, Церкви, особи політика у процесі створення українського політичного лідера

2.4. Політичне лідерство в Україні

Особливості формування політичного лідерства в сучасній Україні. Вплив радянського минулого на сучасний стан політичного лідерства в Україні.

Формування політичних лідерів часів «Помаранчевої революції» та «Революції

Гідності». Шляхи рекрутування українських політичних лідерів. Регіональні особливості формування політичних лідерів України. Особливості національного лідерства в умовах демократичного суспільства. Політичний портрет ідеального національного політичного лідера України. Порівняльна характеристика лідерських якостей президентів України. Прояви авторитаризму у поведінці та діяльності національного лідера, їх вплив на політичний режим у державі.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	всього	у тому числі				всьог о	у тому числі			
		л	п	інд	СРС		л	п	інд	СРС
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади та практичне вираження політичних еліт										
Тема 1.1.	11	2	2		7	11			1	10
Тема 1.2.	12	2	2		8	12				12
Тема 1.3.	11	2	2	1	8	10	2			8
Тема 1.4.	11	2	2		5	12		2		10
Разом за ЗМ 1		8	8	1	28	45				40
Змістовий модуль 2. Особливості політичного лідерства										
Тема 2.1.	11	2	2		7	10	2			8
Тема 2.2	11	2	2		7	10				10
Тема 2.3	11	2	2	1	6	12		2		10
Тема 2.4	12	2	2		8	13			1	12
Разом за ЗМ 2	17	8	8	1	28	45		2	1	40
Всього годин	90	16	16	2	56	90	4	4	2	80

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, інд – індивідуальні завдання, СРС – самостійна робота студентів.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1.</i>	
Тема 1.1. <i>Сутність та структура політичної еліти.</i> Виникнення та основні категорії елітології. Значення політичної еліти для розвитку суспільства, її місце в ньому. Структура політичної еліти. Поняття контроліти. Шляхи формування політичних еліт.	2
Тема 1.2. <i>Класичні та сучасні теорії політичних еліт.</i> Концепції елітизму першої половини ХХ століття в роботах В. Парето, Г. Моски та Р. Міхельса. Ціннісні теорії політичної еліти. Теорії демократичного елітизму	2
Тема 1.3. <i>Політична еліта України</i> Правляча еліта сучасної України, її сутнісні ознаки, ідеологічні складові та ефективність функціонування. Системна та антисистемна опозиційна політична еліта. Проєвропейська та промосковська елітні групи, їх співвідношення та рівень підтримки суспільством.	2
Тема 1.4. <i>Цінності та політична відповідальність політико-управлінської еліти</i> Сутність національних цінностей. Національна ідея як фактор консолідації українського суспільства. Антиідея (ідеологія космополітизму).	2
Разом за змістовий модуль 1	8
<i>Змістовий модуль 2.</i>	
Тема 2.1. <i>Інститут політичного лідерства</i> Зміст поняття «політичний лідер». Ознаки політичного лідера. Характерні риси. Природа політичного лідерства. Основні теорії: «теорія рис», «ситуаційна теорія», психологічна концепція лідерства	2
Тема 2.2. <i>Типологія політичного лідерства</i> Типологія лідерства за М. Вебером.. Типологія лідерства, за стилем політики Г. Лассуелла: лідери-адміністратори, агітатори, теоретики. Типологія політичного лідерства Є. Вятра за психологічними рисами і типами поведінки політичних лідерів. Типологія політичних лідерів Маргарет Херманн.	2
Тема 2.3. <i>Політичний імідж у розвитку політичного лідерства</i> Поняття та різновиди політичного іміджу. Механізми формування політичного іміджу. Роль органів вищої влади, партійного інституту, ЗМІ, Церкви, особи політика у процесі створення українського політичного лідера	2
Тема 2.4. <i>Політичне лідерство в Україні</i> Особливості формування політичного лідерства в сучасній Україні. Політичний портрет ідеального національного політичного лідера України. Порівняльна характеристика лідерських якостей президентів України.	2
Разом за змістовий модуль 2	8
Всього	16

6.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1.</i>		
1	Сутність та структура політичної еліти.	2
2	Класичні та сучасні теорії політичних еліт.	2
3	Політична еліта України	2
4	Цінності та політична відповідальність політико-управлінської еліти	2
Разом за змістовий модуль 1		8
<i>Змістовий модуль 2</i>		
5	Інститут політичного лідерства	2
6	Типологія політичного лідерства	2
7	Політичний імідж у розвитку політичного лідерства	2
8	Політичне лідерство в Україні	2
Разом за змістовий модуль 2		8
Всього		16

6.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1.</i>		
1	Сутність та структура політичної еліти. Виділіть причини-перешкоди для максимального формування професіонала на вітчизняній державній службі як представника адміністративно-управлінської еліти. Запропонуйте дієвий механізм їх подолання.	7
2	Класичні та сучасні теорії політичних еліт. Добір і самостійне опрацювання літератури. Зробіть порівняльний аналіз елітистських теорій	8
3	Політична еліта України Дослідіть роль адміністративно-управлінської та політичної еліт у сучасній Україні. Обґрунтуйте як позитивні, так і негативні наслідки їх діяльності. Проілюструйте Вашу відповідь переконливими прикладами. Виділіть критерії формування національної еліти у політичних поглядах мислителів другої половини XIX ст.	8
4	Цінності та політична відповідальність політико-управлінської еліти Підготувати есе «Українські цінності як основа формування української нації» та «Відповідальність правлячої еліти перед народом»	5
Разом за змістовий модуль 1		28
<i>Змістовий модуль 2</i>		
5	Інститут політичного лідерства Представити моделі політичного лідерства в Україні.	7
6	Типологія політичного лідерства Опрацювати літературу в напрямку теми «Проблема типологізації політичного лідерства у працях зарубіжних та вітчизняних дослідників» Сформулюйте портрет політичного лідера, охарактеризувавши його із опрацьованими на аудиторних заняттях типологіями. Обов'язково позначте дані обраного лідера.	7
7	Політичний імідж у розвитку політичного лідерства Зробіть порівняльну характеристику понять «імідж» та «харизма». Обрати одного із політичних діячів (діючих чи історичних, вітчизняних/зарубіжних) та провести аналіз іміджу. Здійснити вибір моделі поведінки. Описати та скорегувати зовнішність політичного лідера.	6
8	Політичне лідерство в Україні	8

	Групова (навчальна група поділяється на підгрупи) підготовка до навчальної гри «Шляхи, можливості, умови формування та розвиток лідерських якостей у сучасної молоді».	
Разом за змістовий модуль 2		28
Разом за ІНЗ		2
Всього годин		58

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання індивідуальних завдань.

6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань

Індивідуальне навчально-дослідне завдання виконується кожним здобувачем за конкретно отриманим завданням. Зміст завдання передбачає застосування в процесі його написання отриманих теоретичних і прикладних знань у процесі вивчення ОК. Порядок виконання та оформлення пояснюється на практичному занятті.

Обсяг аналітичної записки до 4 сторінок 14 шрифтом, інтервал – 1.5.

Матеріал, викладений у ІНДЗ повинен бути структурованим, містити загальний огляд проблеми, висновки та рекомендації, в кінці аналітичної частини подається список використаної літератури.

Здобувач за власним бажанням обирає запропоновану тематику, зокрема:

1. Людина в контексті здійснення владних повноважень.
2. Сучасна управлінська парадигма та сучасне управлінське лідерство: стан, виклики, тенденції.
3. Портрет сучасного політичного діяча (персону пропонує здобувач).
Українські цінності як основа формування української нації.
4. Цінності українського суспільства на сучасному етапі державотворення.
5. Національна ідея – основа подальшого розвитку України.
6. Національна ідея України в контексті викликів ХХІ ст.
7. Теорії еліти як пізнання політичної дійсності.
8. Еліта та національне відродження.
9. Відповідальність політичної еліти перед суспільством і державою за національну безпеку.
10. Рівень добробуту населення як критерій ефективності правлячої еліти.
11. Фаховий рівень сучасної української політичної еліти.
12. Формування місцевої еліти в процесі діяльності ОТГ.
13. Особливості регіональної еліти в Україні.
14. Моральні якості національної еліти
15. Якості і риси національного лідера
16. Політична відповідальність національної еліти

17. Нові форми комунікації еліти та політичних лідерів з народним загалом в умовах сучасних засобів зв'язку та формування інтернет-мереж

18. . Роль місцевої та регіональної еліти у консолідації суспільства.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У системі вивчення дисципліни використовується комплекс методів навчання: від пояснювально-ілюстративного та репродуктивного – до максимально продуктивних – проблемного, евристичного та дослідницько-пошукового.

Навчання гармонійно поєднує теоретичну й практичну складові (лекційні й практичні заняття). Передбачено, що всі форми організації навчання є практико-зорієнтованими, оскільки повноцінно реалізують мету студентоцентрованого навчання – активізувати пізнавально-творчу діяльність здобувачів вищої освіти, організувати суб'єктно-суб'єктну взаємодію. Тому під час їх проведення використовуються елементи і прийоми: критичного мислення, рефлексії, дискусії, дебатів, мозкового штурму тощо*.

**В умовах змішаної та дистанційної моделей навчання, коли взаємодія з викладачем відбувається за допомогою застосунків Zoom чи Google Meet для відеоконференцій, освітньої платформи Moodle BNAU для виконання самостійних дослідницьких і підсумкових тестових завдань, файлообмінних соціальних мереж Telegram, Viber, інтерактивна складова навчання здобувачів вищої освіти доповнюється іншими застосунками для зворотного зв'язку: google-форми для опитувань, Google Classroom тощо*

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль із ОК включає *поточне, тематичне оцінювання* (з тем, визначених для аудиторного обговорення і самостійного опрацювання) та модульний контроль (усього 2).

Поточний і тематичний контроль передбачає оцінювання:

- участі в дискусії під час лекційних занять;
- підготовки виступу до занять із презентацією (чи без);
- підготовки індивідуальних завдань за вибором здобувачів вищої освіти;
- активність у дебатах, дискусіях

Модульний контроль проводиться у тестовій комбінованій формі (комп'ютерне чи на паперових носіях) та виконання творчого завдання (усно/письмово). Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється після кожного контрольного заходу.

По завершенню семестру – залік.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Бали за лекційне заняття враховують такі показники: активність участі здобувачів у дискусії, самостійна підготовка виступу-презентації, опрацювання додаткового матеріалу з теми.

Бали на практичному занятті здобувачі вищої освіти отримують за виконані практичні завдання, опрацювання джерел, командні проєкти, презентації, активність під час дискусій і виконання практичних завдань.

Бали за самостійну роботу враховують: виконання дослідницьких і творчих завдань індивідуально й колективно, результативну практичну роботу в групі, опрацювання навчально-методичних і довідкових джерел, презентації, активність самостійної пошукової роботи.

Під час модульного контролю передбачені комплексні засоби оцінювання (усно й письмово, під час виконання тестових завдань, дослідницьких і творчих, захисту проєктів тощо), у тому числі комп'ютерно орієнтовані.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив умінь аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо впевнено орієнтується у навчальному матеріалі.

«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не вміє аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що він не оволодів програмним матеріалом.
-----------------------	--

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих здобувачем оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

При умові повного виконання навчального навантаження та отримання студентом 35 балів, студент допускається до іспиту.

Таблиця 2

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти з навчальної дисципліни «Політичні еліти та політичне лідерство» за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	МК	ІНДЗ	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	30	10	40	10	100

Відповідно до отриманих балів студентам присвоюються кредити ECTS (табл. 3).

Таблиця 3

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

Сума балів на всі форми навчальної діяльності	Оцінка в ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно

35-59	FX	Не задовільно
1-34	F	Не задовільно

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

1. Мультимедійні презентації у програмах Microsoft Office Power Point, Canva.
2. Відеоматеріали з каналу Youtube
3. Засоби зворотного зв'язку –сайт для інтерактивних презентацій і голосування Mentimeter.
4. В умовах дистанційного навчання – застосунки платформи для відеоконференцій Zoom, Google Meet, освітня платформа BNAU MOODLE, Google Classroom.

Необхідне матеріально-технічне забезпечення:

- аудиторного навчання: дошка аудиторна, мебльоване навчальне приміщення, комп'ютерне обладнання (ПК/ноутбук + мультимедійний проєктор), Wi-Fi.
- дистанційного: мережа Інтернет, електронні пристрої, у т.ч. персональні.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Історія політичної думки : підручник / за заг ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. Львів, 2016. 1000 с.
2. Елітознавство: підручник / за заг. ред. В.А. Гошовської. Київ : НАДУ, 2013. 268 с
3. Мельник Л. Проблеми формування національної еліти у творчості Т. Шевченка / Л. Мельник // Феномен української інтелігенції в контексті глобальних трансформацій (до 100-річчя заснування ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»): матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (ДонНТУ, 9–10 квітня 2020 р.). - Покровськ, 2020. - С. 126-129.
4. Мельник Л. Идеи национальной элиты в ранних работах И. Франка / Л. Мельник, Ю. Харьковщенко // Общественные и гуманитарные науки : тезисы докладов 81-й научно-технической конференции профессорско-преподавательского состава, научных сотрудников и аспирантов (с международным участием) (БГТУ, 1-12 февраля 2017 г.). - Минск, 2017. - С. 33-34.
5. Науменко О. Механізм інкорпорації політичних еліт в електоральному циклі 2019 року в Україні. Наукові записки ІПЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2019. Вип. 2 (98). С.176–189.

6. 5. Пахарев А. Теоретичні основи політичного лідерства в сучасній політичній науці. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=61&c=1330>
7. Міщенко М. Політична еліта як суспільна проблема [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://razumkov.org.ua/statti/politychna-elita-iak-suspilna-problema>
8. Яремчук В. Регіональна політична еліта: принципи та механізми формування (на прикладі Івано-Франківської області) [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2021/06/yaremchuk_regionalna.pdf
9. Трач Н. Соціально-психологічні та інформаційно-комунікаційні механізми політичного лідерства: дис. на здобуття наук. ступеня кандидата політ. наук [спец.] 23.00.02 «Політичні інститути та процеси». – К., 2010 [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://uu.edu.ua/upload/universitet/Osobisti_zdobutki/Zahist_disertaciy_S_Ya/Trach_N_O_aref.doc

Додаткова

1. Трансформація українського суспільства та його еліти у контексті цивілізаційного розвитку Європи : наукова монографія / О. В. Скидан, І. А. Мельничук, В. П. Капелюшний, Н. Й. Романюк та ін. / за ред. І. А. Мельничука. Житомир : вид-во «Рута», 2019. 200 с.
2. Фомин А. Политическая элиты – 2019: Самые влиятельные люди Украины – кто они? Выводы по итогам рейтинга “100 самых влиятельных” от журнала “Кореспондент”. URL : <https://blogs.korespondent.nrt/blog/events/4174188/>
3. Ясінська А. Регіональна політична еліта Львівщини: історіографія проблеми. Наукові записки ІПЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2019. Вип. 1 (97). С. 228–294.
4. Мельник Л. М. Ідеї національної еліти в історії української політичної думки другої половини XIX ст. : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кандидата політ. наук [спец.] 23.00.01 "Теорія та історія політичної науки" / Мельник Людмила Миколаївна; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. - Київ, 2007. - 14 с.
5. Михальченко М. Українська еліта як специфічний феномен // Еліти і цивілізаційні процеси формування нації. – К.: ТОВ УВПК “ЕксОб”. – С. 17-30.
6. Мельник Л.М. Політологія: навчально-методичний посібник / Л. М. Мельник, І. А. Дужа. - Біла Церква: БКФ, 2019. – 426 с. <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/3514>
7. Держановська С. Л. Сутність політичного лідерства: аналіз праць сучасних українських науковців. Ефективність державного управління: зб. наук. пр. регіонального інституту державного управління Національної академії управління при Президентіві України. 2014. Вип. 40. Львів: ЛРІДУ НАДУ. С. 310–316.

8. Милосердна І. Імідж політичного лідера як категорія PR-технології [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://app.nuoua.od.ua/archive/64_2019/9.pdf
9. Інформаційна складова державної політики та управління : монографія / Соловйов С. Г., та ін. ; заг. ред. Грицяк Н. В. ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. Київ : К.І.С., 2015. 320 с. URL: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Monogr/e008ca03-7c8b-49fa9a91-1769523a94c7.pdf
10. Осмолівська А.О. Чинники формування образу країни на міжнародній арені. Політичне життя. 2018. №2. С. 80 – 85. URL: file:///C:/Users/admin/Downloads/pollife_2018_2_15.pdf

Адреси сайтів в INTERNET

1. Науковий вісник «Гілея». Офіційний сайт. URL: <http://www.gileya.org.ua/>
2. Науковий журнал «Політикус». Офіційний сайт. URL: <http://politicus.od.ua/>
3. . Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. Офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. . Національна Парламентська бібліотека України. Офіційний сайт. URL: <http://www.nplu.kiev.ua/>
5. Український незалежний центр політичних досліджень. Офіційний сайт. URL: <http://www.ucipr.kiev.ua/>
6. Верховна Рада України. Офіційний сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
7. . Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Офіційний сайт. URL: <http://www.ipiend.gov.ua/>